

Gods reddende kracht

In de brief van Paulus aan de Romeinen wordt het woord evangelie negen maal gebruikt (volgens de Statenvertaling, die op een minder oude versie van de grondtekst gebaseerd is, zelfs tien maal). Het woord is al aanwezig in het eerste vers van de brief.

Het evangelie van God aangaande Zijn Zoon

*“Paulus, slaaf van Jezus Christus, geroepen apostel, **afgezonderd tot [het] evangelie van God** (dat Hij tevoren had beloofd door Zijn profeten in heilige Schriften) aangaande Zijn Zoon (die geworden is uit [het] geslacht van David naar [het] vlees, die verklaard is als Gods Zoon in kracht naar [de] Geest van [de] heiligheid, door dodenopstanding), Jezus Christus onze Heer” (Rom. 1:1-4)*

De briefschrijver noemt zich een “slaaf van Jezus Christus”: een dienaar die het eigendom is van de Messias, die voor honderd procent van zijn tijd in Zijn dienst staat, en wiens levensonderhoud volledig door Hem wordt verzorgd. Hij noemt zich bovendien een “apostel”: een gezant die zijn Zender vertegenwoordigt en die namens Hem met volmacht kan handelen en spreken. Paulus had de unieke opdracht om namens Jezus Christus een “goed bericht van God” door te geven. Dat goede bericht hield in, dat God beloften had vervuld die Hij eeuwen tevoren door middel van profeten had gegeven en in de heilige Schriften had laten vastleggen. De Zoon van God (Psa. 2:7) en Zoon van David (2 Sam. 7:12 e.v.) die de profeten hadden aangekondigd was gekomen. Hij was “verklaard als Gods Zoon in kracht naar [de] Geest van [de] heiligheid, door dodenopstanding”.

Wat Paulus hier schrijft over de Messias, komt overeen met wat Petrus in het huis van de Romein Cornelius had gezegd:

“U weet wat er is gebeurd door heel Judéa, te beginnen van Galiléa, na de doop die Johannes heeft gepredikt, [met] Jezus van Nazareth, hoe God Hem heeft gezalfd met [de] Heilige Geest en met kracht. Hij is [het land] doorgedaan, terwijl Hij goeddeed en allen gezond maakte die door de duivel waren overweldigd, want God was met Hem” (Hand. 10:37-38)

Uit de wonderen die de Here Jezus verrichtte bleek dat God Hem had gezalfd met heilige Geest en met kracht. Hij had zelfs doden doen herleven. Die macht had Hij getoond door Zijn overleden vriend Lazarus (Joh. 11:1-44) uit Bethanië en een (te) vroeg gestorven jongen uit Naïn (Luk. 7:11-17) op te wekken. Door zulke wonderen te doen vervulde de Here Jezus wat in het boek Jesaja was voorgezegd over de Messias:

“[De] Geest van [de] Heer is op Mij, doordat Hij Mij heeft gezalfd om aan armen het evangelie te verkondigen; Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen loslating te prediken en aan blinden [het] gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijlating, om te prediken [het] aangename jaar van [de] Heer” (Jes. 61:1-2, vgl. Luk. 4:18-21)

De Messias, waarvan de profeet had gesproken, was gekomen. Rabbi Jezus uit Nazareth was de beloofde Zoon van God en Zoon van David. De zalving met heilige Geest die de Messias volgens de profeet Jesaja zou bezitten, was in heel Zijn optreden zichtbaar.

In Rom. 1:9 gebruikt Paulus de uitdrukking “het evangelie van Zijn [= Gods] Zoon”.

*“...God, die ik dien in mijn geest **in het evangelie van Zijn Zoon**, is mijn getuige hoe ik onophoudelijk u gedenk, terwijl ik altijd in mijn gebeden bid of ik wellicht nu eens door de wil van God het voorrecht mocht hebben tot u te komen” (Rom. 1:9-10)*

“Het evangelie van Zijn Zoon” betekent: het goede nieuws *betreffende* Zijn Zoon, het bericht dat Paulus in Rom. 1:1-4 had samengevat. Maar het betekent ook: het goede nieuws waarvoor Gods Zoon Paulus als apostel in dienst had genomen. Dat goede nieuws vertelde de apostel in de Grieks-Romeinse wereld aan iedereen die het horen wilde. Hij had lang geleden het plan opgevat om het ook in Rome te gaan bekend maken, en had dikwijls gebeden om een gelegenheid om naar de keizersstad te kunnen reizen, maar tot nu toe had die gelegenheid zich nog niet voorgedaan. In zijn verkondiging van de goede boodschap dat de Zoon van God was verschenen maakte Paulus niet gebruik van menselijke wijsheid of redenaarskunst om bij de hoorders emoties op te wekken (vgl. 1 Kor. 2:12-13, 2 Kor. 10:3-6). Hij diende God *“in zijn geest”* (Rom. 1:9), dus op een geestelijke manier, en spande zich in om aan Gods boodschap niets toe- of af te doen. Voor “dienen” gebruikt de apostel het werkwoord *latreuoo*, dat betrekking heeft op het dienen van een godheid. Hij gaf als dienaar van de Schepper een boodschap van God aan de volken door.

Gods gerechtigheid onthuld

*“Want ik schaam mij niet voor **het evangelie**; want het is Gods kracht tot behoudenis voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood, en ook voor de Griek. Want gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard op grond van geloof tot geloof, zoals geschreven staat: ‘Maar de rechtvaardige zal op grond van geloof leven’” (Rom. 1:16-17)*

Romeinen 1:16 is in het Nederlands moeilijk weer te geven. Het werkwoord “schamen” staat in de oorspronkelijke Griekse tekst in de mediale vorm, die het midden houdt tussen actief en passief. De zin kan actief worden opgevat: “Niet beschaamd ben ik

voor het evangelie” (ik schaam me niet voor het goede bericht), maar ook passief: “Niet beschaamd ben ik **door** het evangelie” (want het is Gods kracht waardoor vele mensen worden gered). Beide opvattingen zijn juist, en beide verklaringen passen in het tekstverband.

Paulus wist zich geroepen om aan Grieken en “barbaren” [d.w.z. niet-Grieken], aan “wijzen en onwetenden”, kortom aan iedereen, het evangelie te verkondigen. Hij was op zoek naar een gelegenheid om dat ook in Rome te kunnen doen (Rom. 1:9-13). Het doorgeven van het evangelie was de basis van zijn apostelschap. Hij wilde Gods boodschap ook in Rome laten klinken.

De brieveschrijver was ervan overtuigd dat het woord van God ook in de hoofdstad van het keizerrijk vrucht zou dragen (Rom. 1:13-15). Sommige luisteraars zouden aan het goede bericht gehoor geven. Ze zouden het nieuws dat God door Zijn apostel liet rondbazuinen geloven, en daardoor zouden hun levens totaal worden veranderd. Het evangelie is immers “Gods kracht tot redding voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood, en ook voor de Griek” (Rom. 1:16). Omdat vele mensen door dat woord worden gered, beschaamt het de prediker niet.

“Voor ieder die gelooft” betekent: “Voor ieder die op God en Zijn Messias vertrouwt, maar niet op eigen inspanningen om rechtvaardig te zijn”. Verderop in de brief lezen we namelijk:

*“Wij stellen vast, dat een mens gerechtvaardigd wordt door geloof, **zonder werken** van [de] wet” (Rom. 3:28)*

*“Hem die **niet werkt**, maar gelooft in Hem die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid” (Rom. 4:5)*

Omdat behoudenis volgens het evangelie van God niet berust op menselijke inspanningen, kan zowel de Jood [die zich houdt aan de wet] als de Griek [die buiten de verbonden staat¹ en aan wie de wet niet is gegeven] door die boodschap worden behouden.

In de meeste Bijbelvertalingen is Romeinen 1:17 niet letterlijk weergegeven. In de oorspronkelijke tekst staat: “Want gerechtigheid van God wordt erin onthuld [Gr. *apokaluptoo*] uit [Gr. *ek*] geloof tot [Gr. *eis*] geloof, zoals er geschreven is: ‘Maar de rechtvaardige-uit-geloof zal leven’”.

---

¹ Zie Efe.2:12.

De gerechtigheid van God is een thema dat in de Psalmen dikwijls ter sprake komt. Omdat Paulus met de lofzangen van Israël was opgegroeid, spreekt hij in zijn brief op dezelfde manier over Gods gerechtigheid als deze liederen die zijn geïnspireerd door Gods Geest. In de Psalmen horen we:

*“HEERE, leid mij **in Uw gerechtigheid**, omwille van mijn belagers, maak Uw weg vóór mij recht” (Psa. 5:8)*

*“Ik zal de HEERE loven **om Zijn gerechtigheid**, en voor de Naam van de HEERE, de Allerhoogste, psalmen zingen” (Psa. 8:18)*

*“Het nageslacht zal Hem dienen, en aan de Heere toegeschreven worden tot in generaties. Zij zullen komen en **Zijn gerechtigheid** verkondigen...” (Psa. 22:31-32)*

*“Tot U, HEERE, heb ik de toevlucht genomen, laat mij niet beschaamd worden, voor eeuwig; bevrijd mij **door Uw gerechtigheid**. Neig Uw oor tot mij, red mij met spoed, wees voor mij een sterke rots, een burcht om mij te behouden” (Psa. 31:2-3)*

*“Doe mij recht **naar Uw gerechtigheid**, HEERE, mijn God, laat hen zich over mij niet verblijden. Laat hen niet zeggen in hun hart: Aha, wij hebben onze zin! Laat hen niet zeggen: Wij hebben hem verslonden!... Dan zal mijn tong **Uw gerechtigheid** tot uiting brengen, Uw lof, de hele dag” (Psa. 35:24-25,28)*

*“HEERE, Uw goedertierenheid reikt tot in de hemel, Uw trouw tot in de wolken. **Uw gerechtigheid** is als de machtige bergen, Uw oordelen zijn als de grote watervloed; mensen en dieren verlost U, HEERE... Streck Uw goedertierenheid uit over wie U kennen, en **Uw gerechtigheid** over de oprechten van hart” (Psa. 36:6-7, 11)*

*“Red mij van bloedschulden, o God, God van mijn heil, dan zal mijn tong vrolijk zingen van **Uw gerechtigheid**” (Psa. 51:16)*

*“Red mij **door Uw gerechtigheid** en bevrijd mij, neig Uw oor tot mij en verlos mij... Mijn mond zal van **Uw gerechtigheid** vertellen, van Uw heil de hele dag, hoewel ik de afmetingen ervan niet weet. Ik zal komen met de machtige daden van de Heere HEERE, ik zal **Uw gerechtigheid** in herinnering roepen, de Uwe alleen... **Uw gerechtigheid**, o God, reikt tot in de hoogte, want U hebt grote dingen gedaan... Ja, mijn tong zal de hele dag **Uw gerechtigheid** tot uiting brengen, want zij zijn beschaamd, ja, zij zijn rood van schaamte geworden wie mijn onheil zoeken” (Psa. 71:2,15,16,19,24)*

*“Zou er van Uw goedertierenheid in het graf verteld worden, van Uw trouw in het verderf? Zouden Uw wonderen bekend worden in de duisternis, **Uw gerechtigheid** in het land van de vergetelheid?” (Psa. 88:12-13)*

*“De HEERE heeft Zijn heil bekendgemaakt en **Zijn gerechtigheid** geopenbaard voor de ogen van de heidenvolken” (Psa. 98:2)*

*“HEERE, luister naar mijn gebed, neem mijn smeekbeden ter ore. Verhoor mij naar Uw trouw, **naar Uw gerechtigheid**. Ga niet in het gericht met Uw dienaar, want niemand die leeft, is voor Uw aangezicht rechtvaardig” (Psa. 143:1-2)*

*“HEERE, maak mij levend, omwille van Uw Naam, leid mijn ziel uit de benauwdheid, **om Uw gerechtigheid**” (Psa. 143:11)*

*“Zij [Gods ontzagwekkende daden] zullen de mond doen overvloeien van de gedachtenis aan Uw grote goedheid, en vrolijk [doen] zingen **van Uw gerechtigheid**: Genadig en barmhartig is de HEERE, geduldig en groot aan goedertierenheid. De HEERE is voor allen goed, Zijn barmhartigheid rust op al Zijn werken” (Psa. 145:7-9)*

Uit deze dertien Psalmen blijkt wat Paulus verstond onder Gods gerechtigheid. In de liederen van Israël is Gods gerechtigheid een parallel van: Zijn trouw (Psa.36,88,143), Zijn goedertierenheid (Psa.36,88), Zijn heil (Psa.51,71,98), Zijn grote goedheid (Psa.145), Zijn genade en barmhartigheid (Psa.145), Zijn bereidheid om te redden en te verlossen (Psa.5,8,22,31,36,51,71,143).

In het goede bericht dat Paulus mocht doorgeven, wordt Gods *trouw* onthuld. Hij heeft de Zoon die aan David was beloofd geboren doen worden, en de Messias die de profeten hadden aangekondigd, doen komen. Het vrouwenzaad dat de slang de kop zou vermorzelen en dat was beloofd aan de moeder van alle levenden (Gen. 3:15), is verschenen zodra de tijd vol was.

Het evangelie, de onthulling van Gods gerechtigheid, is “uit geloof tot geloof” (Rom. 1:17) – uit het geloof (of: de trouw) van *God* (vgl. Rom. 3:3), opdat er bij de *mens* geloof zou ontstaan – opdat de mensen naar die boodschap zouden luisteren en het bericht zouden geloven (vgl. Rom. 1:5).

De briefschrijver citeert een tekst uit het boek Habakuk (Hab. 2:4), om aan te tonen, dat ieder mens die God op Zijn woord gelooft, zal worden behouden. In Rom. 1:17 staat niet: “Maar de rechtvaardige zal leven uit geloof”. Het Schriftwoord zegt: “Maar de rechtvaardige-uit-geloof zal leven”. Geloof is geen prestatie die een rechtvaardig mens moet leveren om te worden gered, integendeel: de rechtvaardige is rechtvaardig

omdat hij vertrouwt op de belofte van God. In het vervolg van zijn brief legt de apostel dat uit:

“Want wat zegt de Schrift? ‘En Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend’... hem die niet werkt, maar gelooft in Hem die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid... aan Abraham is het geloof tot gerechtigheid gerekend” (Rom. 4:3,5,9)

Wie God op Zijn woord gelooft, zoals de kinderloze hoogbejaarde Abraham deed toen God hem een zoon beloofde (Gen. 15:6), is een rechtvaardige. Gods definitie van “een rechtvaardige” is: “een gelovige”. Zo iemand zal niet “door” of “op grond van” zijn eigen prestatie, maar door Gods trouw mogen leven. Dat is de kracht van het evangelie.

Een rechtvaardig oordeel in de toekomst

In het tweede hoofdstuk van zijn brief schrijft Paulus, dat het goede bericht dat aan hem was toevertrouwd inhoudt dat God in de toekomst over de mensheid zal rechtspreken via “Christus Jezus”. De Messias zal als Koning gaan heersen en elk onrecht in de wereld gaan rechtzetten (vgl. Psa.2, Psa.72, Jes.2:1-4)

*“...Zij [d.w.z. de volken] tonen dat het werk van de wet in hun harten geschreven staat, terwijl hun geweten meegetuigt en hun gedachten elkaar onderling beschuldigen of ook verontschuldigen, op de dag dat God het verborgene van de mensen zal **oordelen door Christus Jezus, naar mijn evangelie**” (Rom. 2:15-16)*

Tegen de Grieken in Athene had de apostel precies hetzelfde gezegd:

*“Met voorbijzien dan van de tijden der onwetendheid beveelt God nu aan de mensen, dat zij zich overal bekeren, omdat Hij een dag heeft bepaald, waarop Hij het aardrijk **in gerechtigheid zal oordelen door een man die Hij [daartoe] heeft bestemd, waarvan Hij aan allen zekerheid heeft gegeven door Hem uit [de] doden op te wekken**” (Hand. 17:30-31)*

Dat de Messias rechtvaardig zal rechtspreken en niet zal afgaan op wat voor ogen is, maar de verborgen dingen in de harten zal meewegen en elke schone schijn zal ontmaskeren, was al aangekondigd door de profeet Jesaja:

“Hij zal niet oordelen naar wat Zijn ogen zien en Hij zal niet vonnissen naar wat Zijn oren horen. Hij zal de armen recht doen in gerechtigheid en de zachtmoedigen van het land zal Hij met rechtvaardigheid vonnissen. Maar Hij zal de aarde slaan met de roede van Zijn mond en met de adem van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden. Want

gerechtigheid zal de gordel om Zijn heupen zijn en de waarheid de gordel om Zijn middel” (Jes. 11:4-5)

Omdat het de taak van een koning is om over zijn onderdanen recht te spreken, zal de Messias het “aardrijk”, d.w.z. de bewoonde wereld, “in gerechtigheid oordelen”, wanneer alle volken aan Hem worden onderworpen (Psa. 2:8).

Dat God het verborgene van de mensen zal oordelen door de Messias, op een dag die Hij heeft bepaald, is een “goed bericht”. Zijn komst om de wereld te richten brengt volgens Psalm 67, Psalm 96 en Psalm 98 uitbundige vreugde in de hele schepping te weeg. De psalmdichters zagen naar die komst uit (Psa. 82:8). De HERE zal op Zijn dag een eind maken aan al het kwaad en aan elk onrecht dat er in de wereld heerst (Psa. 7:10, 9:6-18, 72:2-14, 94:2-3, 110:1). Hij zal recht doen (Psa. 135:13-14) en het aardrijk “oordelen in gerechtigheid”. Hij laat de werken van Zijn handen niet voorgoed los. Zoals Hij Zijn eigen Zoon, die onschuldig ter dood was gebracht, rehabiliteerde door Hem met een onvergankelijk leven op te wekken (Hand. 17:31), zo zal Hij elke onschuldige recht verschaffen. De schepping zal dankzij het rechtvaardig bestuur van de door God gezalfde Koning uiteindelijk volmaakt aan haar doel gaan beantwoorden (1 Kor. 15:20-28).

Het goede bericht moet verkondigd worden

In het tiende hoofdstuk van zijn brief spreekt Paulus over “Jood en Griek”, die op dezelfde manier worden behouden: door de genade van de Messias, de Heer (vgl. Hand. 15:11). Er is wat dat betreft “geen onderscheid tussen Jood en Griek” (Rom. 10:11). Wie Jezus als Heer belijdt (wie dus erkent dat Hij de Messias is) en wie gelooft dat God Hem uit [de] doden heeft opgewekt, wordt behouden (Rom. 10:9). Maar hoe komen mensen ertoe om op Jezus te gaan vertrouwen en Hem te gaan aanroepen? Daarover zegt de apostel het volgende:

*“Hoe zullen zij nu Hem aanroepen in Wie zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij geloven in Hem van Wie zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen zonder iemand die predikt? En hoe zullen zij prediken, als zij niet gezonden zijn? Zoals geschreven staat: ‘Hoe liefelijk zijn de voeten <van hen die vrede verkondigen>, van hen die <het> goede verkondigen’. Maar **niet allen hebben het evangelie gehoorzaamd**. Want Jesaja zegt: ‘Heer, wie heeft onze prediking geloofd?’ Dus is het geloof uit [de] prediking, en de prediking door [het] woord van Christus” (Rom. 10:14-17)*

Hulp vraag je van iemand die je vertrouwt en waarvan je verwacht dat hij je zal helpen. Iemand die je niet kent en van wiens bestaan je niet op de hoogte bent, kun je niet om hulp vragen. Hoe zouden Joden en Grieken horen van de Messias die zich in de hemel bevindt, als niemand hun over deze Messias vertelde? Maar alleen mensen die als

heraut door de koning zijn uitgezonden, kunnen met gezag namens Hem spreken. Zó omschrijft Paulus het apostelschap, en hij verwijst daarbij naar een tekst uit het boek Jesaja:

“Hoe lieflijk zijn de voeten van hen die vrede verkondigen, van hen die het goede verkondigen” (Jes. 52:7).

In Rom. 10:15 staat letterlijk: “van hen die vrede *evangeliseren*, van hen die het goede *evangeliseren*”. De profeet sprak over boden die aan de bevolking van Judea en Jeruzalem het goede nieuws zouden brengen dat hun God Koning was (Jes. 52:7-8), dus dat de messiaanse tijd was aangebroken.

Uit Jesaja’s profetie blijkt echter, dat velen de boodschap betreffende de komst van de Messias niet zouden geloven. Daarom laat Paulus op zijn citaat volgen: “Maar niet allen hebben het evangelie gehoorzaamd” (Rom. 10:16). “Gehoorzaamd” betekent in dit verband: “gehoor gegeven”. Velen wilden niet naar het goede bericht luisteren. Ze verwierpen het omdat de Messias geen imponerende persoonlijkheid was, maar een hulpeloze sterveling die werd gemarteld en gekruisigd (Jes. 52:14), een man “zonder gedaante of heerlijkheid” (Jes. 53:2) die door Zijn volksgenoten werd veracht en geminacht (Jes. 53:3). Zo iemand kon volgens hen onmogelijk de Messias zijn, en het bericht dat God Hem had opgewekt uit de doden en had doen zitten aan Zijn rechterhand wezen ze af. Daarom zegt Jesaja namens alle herauten van het messiaanse rijk: “Wie heeft onze prediking geloofd”? (Jes. 53:1, Rom. 10:16).

Uit dit zinnetje van de profeet concludeert Paulus: “Dus is het geloof uit [de] prediking, en de prediking door [het] woord van Christus” (Rom. 10:17). Wanneer het goede nieuws wordt verteld dat de Messias is gekomen, zullen sommige hoorders dat bericht geloven. Wie het geloven, zullen de Messias aanroepen en door Hem worden behouden (Rom. 10:9-13). Zij worden door Hem van zonde bevrijd en zullen met een onvergankelijk leven Zijn rijk mogen binnengaan. Maar de meeste hoorders zullen de evangelieboodschap niet geloven. Dat is nog altijd zo.

In Romeinen 11 richt Paulus zich tot gelovigen uit de volken en geeft hun onderricht over Israëlieten die het goede bericht van de Messias hebben afgewezen. De apostel merkt over deze mensen op:

“Wat het evangelie betreft, zijn zij [Joden] wel vijanden ter wille van u [gelovigen uit Israël en uit de volken], maar wat de verkiezing betreft, geliefden ter wille van de vaders” (Rom. 11:28)

Paulus noemt zijn ongelovige volksgenoten “vijanden” van de evangelieboodschap en daarom ook tegenstanders van messiasbelijdende Joden en van gelovigen uit de volken. “Maar wat de verkiezing betreft” zijn het geliefden. God heeft immers het nageslacht van de aartsvaders uitverkoren om uit alle volken Zijn bijzondere eigendom te zijn. De apostel zegt niet, dat alleen de gelovige Israëlieten maar door Hem zijn uitverkoren. Integendeel, de *vijanden van het evangelie* binnen het volk zijn en blijven “geliefden” vanwege Gods verkiezing. De HERE heeft hen niet verworpen, “want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk” (Rom. 11:29). De Schepper krijgt geen spijt van de keuzes die Hij heeft gemaakt en Hij trekt Zijn eens gegeven roeping niet in.

Aan het eind van zijn betoog komt Paulus terug op wat hij aan het begin had geschreven: dat hij ernaar verlangde om naar Rome te kunnen reizen, maar dat door omstandigheden tot nu toe niet had gekund, en daarom aan de gelovigen in Rome een brief schreef (Rom. 1:8-15, vgl. Rom. 15:22-24). De apostel zegt dat hij ervan overtuigd is, dat de Romeinse gelovigen “vol goedheid zijn, vervuld van alle kennis, in staat ook elkander terecht te wijzen” (Rom. 15:14). Daarop laat hij volgen:

“Maar ik heb u ten dele nogal vrijmoedig geschreven, als om u eraan te herinneren, krachtens de genade die mij door God gegeven is, dat ik een dienaar van Christus Jezus zou zijn voor de volken, om het evangelie van God priesterlijk te bedienen, opdat de offerande van de volken welgevallig zou zijn, geheiligd door [de] heilige Geest” (Rom. 15:15-16)

In vers 15 noemt Paulus zich “een dienaar van Christus Jezus voor de volken”. Daarbij gebruikt hij voor het woord “dienaar” niet de gangbare termen *diakonos* (“diaken”) of *doulos* (“slaaf”), maar het woord *leitourgos*, dat “ambtenaar” of “ambtsdrager” betekent. Ons woord “liturg” – waarmee we iemand aanduiden die de leiding heeft over een eredienst – is van dit Griekse woord afgeleid. In Paulus’ tijd was *leitourgos* de aanduiding van een functionaris in de tempel: een priester of een Leviet.

Paulus vertelde het goede bericht van God aan de volken, en hij beschouwde dat als een priesterlijke dienst. Als apostel stond hij tussen God en de volken in: hij gaf aan de volken door wat God hun wilde bekendmaken. Dat was een priesterlijke taak. Een belangrijke functie van een priester was het geven van “betrouwbaar onderwijs” betreffende het woord van de HEERE.

“De lippen van een priester moeten kennis bewaren, uit zijn mond moet men onderwijs in de wet zoeken, want hij is een gezant van de HEERE van de legermachten” (Mal. 2:6-7).

Zoals een priester een gezant was van de Almachtige, zo was Paulus een gezant van de Messias. En zoals een priester door zijn onderwijs “velen bekeerde van ongerechtigheid” (Mal. 2:6), zo zouden door de dienst van Paulus velen uit de volken “zich van de afgoden tot God bekeren, de levende en waarachtige God gaan dienen en zijn Zoon uit de hemelen gaan verwachten” (1 Thess. 1:9-10). Gelovigen uit de Grieks-Romeinse wereld zouden een “aangenaam offer” voor God zijn, dat was “geheiligd” (d.w.z. “afgezonderd”, “apart gezet”) door de heilige Geest. Zij werden op een bijzondere manier aan God gewijd. De dienst van de apostel was voor honderd procent het resultaat van Gods genade – want Paulus was aanvankelijk de felste tegenstander en de ergste vijand van het evangelie geweest. Alleen “door de genade van onze Heer” was hij een apostel geworden (1 Tim. 1:12-16). In hem had “Christus Jezus al Zijn lankmoedigheid bewezen” (1 Tim. 1:16), d.w.z. het bewijs van Zijn grote geduld geleverd.

Paulus’ apostelschap was een vervulling van profetie

Paulus benadrukt, dat wat door zijn dienst als heraut van het evangelie tot stand was gekomen niet zijn eigen verdienste was, maar de verdienste van zijn Zender. De Messias had “door hem gewerkt”. Hij had geen eigen roem, maar “roem *in Christus Jezus* in de dingen die God betreffen” (Rom. 15:17). Op die mededeling laat de apostel volgen:

*“...ik zal het niet wagen iets te zeggen dat Christus niet door mij gewerkt heeft, om [de] volken tot gehoorzaamheid [te brengen], door woord en werk, in [de] kracht van tekenen en wonderen, in [de] kracht van <Gods> Geest; zodat ik, van Jeruzalem af, en rondom tot Illyrië toe, [de verkondiging van] **het evangelie van Christus heb voleindigd**, en er een eer in heb gesteld het evangelie te verkondigen [Gr. euangelizo] daar waar Christus nog niet genoemd was, opdat ik niet op andermans fundament zou bouwen, maar zoals geschreven staat: ‘Zij aan wie niet van Hem verkondigd was, zullen zien, en zij die niet gehoord hebben, zullen verstaan’” (Rom. 15:15:18-21)*

Van het optreden van Paulus heeft Lukas in het boek Handelingen een verslag gegeven. Hij was vanuit Jeruzalem door Syrië en Klein Azië gereisd en had ook in Griekenland, Macedonië en het zuidwestelijk deel van de Balkan² het goede bericht doorgegeven dat de Messias aan hem had toevertrouwd. Bij bepaalde gelegenheden had God het gezag van de boodschap bevestigd door “tekenen en wonderen”. We kunnen daarbij denken aan de tijdelijke blindheid waarmee Elymas, de tovenaars op Cyprus, werd geslagen (Hand.13:4-12), aan wonderbaarlijke genezingen (vgl. Hand. 14:3,8-10 en 19:11-12) en aan bevrijding van occult belastingen uit de greep van demonen (vgl. Hand.

---

² “Van Jeruzalem af, en rondom tot Illyrië toe”, Rom.15:19.

16:16-18 en 19:11-12). De opgestane Messias had – door het “woord en werk” van Paulus – de volken aan de evangelieboodschap gehoor doen geven.

De Telosvertaling schrijft, dat Paulus “tot Illyrië toe *de verkondiging* van het evangelie van Christus had voleindigd”. In de vertaling van het NBG (1951) staat, dat hij “tot Illyrië toe *de prediking* van het evangelie van Christus had volbracht”. Maar deze vertalingen bieden geen nauwkeurige weergave van de oorspronkelijke tekst. In wat Paulus in Rom. 15:19 schreef komt het woord “prediking” niet voor. De Statenvertaling en de Herziene Statenvertaling blijven dicht bij de grondtekst. Daar lezen we: “Zo heb ik dan van Jeruzalem af en rondom, tot Illyricum toe, het evangelie van Christus vervuld”. De dienst van Paulus als apostel (die hij in vs. 18-20 had beschreven) was de vervulling van een profetie van Jesaja aangaande het goede bericht. Want die profeet had over de Messias gezegd:

“Zij aan wie niet van Hem verkondigd was zullen zien, en zij die niet gehoord hebben³, zullen verstaan” (Rom. 15:21, vgl. Jes. 52:15).

Dat de Messias Zijn dienaar naar de heidenvolken zou zenden, was voorgezegd door de profeten. Volken die niet naar de Messias hadden uitgezien, zouden tóch een boodschap van Hem ontvangen en die boodschap ter harte nemen.

Openbaring van een geheim

Aan het slot van zijn brief spreekt Paulus over “mijn evangelie”, “de prediking van Jezus Christus naar [de] openbaring van [de] verborgenheid”. Door die boodschap is God in staat om gelovigen te doen **vaststaan**:

*“Hem nu die machtig is u te bevestigen **naar mijn evangelie** en de prediking van Jezus Christus, naar [de] openbaring van [de] verborgenheid, die in [de] tijden van de eeuwen verzwegen is geweest, maar die nu is geopenbaard en door profetische Schriften, naar [het] bevel van de eeuwige God, tot geloofsgehoorzaamheid aan alle volken is bekend gemaakt, [de] alleen wijze God, door Jezus Christus, Hem zij de heerlijkheid tot in <alle> eeuwigheid! Amen”* (Rom. 16:25-27)

Over het bewerken van geloofsgehoorzaamheid bij alle volken had de apostel al gesproken in Rom. 1:5. En een verborgenheid die onlangs was geopenbaard had hij al genoemd in Rom. 11:25-27. In dat hoofdstuk had Paulus het geopenbaarde geheim omschreven, en enkele van de “profetische Schriften” vermeld waarop het was gebaseerd:

---

³ De volken, die in tegenstelling tot Israël geen openbaring aangaande de Messias hadden ontvangen.

“Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend is, opdat u niet wijs bent in eigen [oog]: dat er voor een deel over Israël verharding is gekomen, totdat de volheid van de volken is ingegaan, en zó zal heel Israël behouden worden, zoals geschreven staat: ‘Uit Sion zal de Redder komen, Hij zal [de] goddeloosheden van Jakob afwenden. En dit is voor hen het verbond Mijnerzijds, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen’” (Rom.11:25-27)

Het Jodendom verwachtte dat zodra de Messias zou verschijnen, het volk Israël zich achter Hem zou scharen en zich zou bekeren tot de HERE, waarna de volken zich aan het gezag van de Messias zouden onderwerpen en door de Messias gezegend zouden worden. Maar Paulus had een openbaring ontvangen waaruit bleek, dat het **niet** zo zou gaan. Er was een gedeeltelijke verharding over Israël gekomen, en de heilsboodschap die oorspronkelijk voor Israël was bestemd was naar de volken gezonden (Rom. 11:11, vgl. Hand. 13:46 en 28:28). Zo zou een “volheid” uit de volken in Gods rijk worden opgenomen (Rom. 11:25, vgl. Rom. 14:17). Maar de verharding van Israël was tijdelijk, want Gods genadegaven en Zijn roeping zijn onberouwelijk (Rom. 11:29). De HERE zal eens naar Zijn volk terugkeren, uit Sion komen en hen redden, de goddeloosheden van Jakob afwenden en hun zonden wegnemen (Rom. 11:26-27). Het is Zijn bedoeling om Israël uiteindelijk barmhartigheid te bewijzen (Rom. 11:31).

Dat de geschiedenis er zó zou uitzien, was een verborgenheid die aan Paulus werd geopenbaard, en die door hem werd bekend gemaakt. Maar voor elk punt van deze toekomstverwachting beriep de apostel zich op profetische Schriften. De verharding die over Israël was gekomen, was voorzeggd in Jes. 6:9-10, Jes. 29:9-14, Jes. 49:5, Jes. 53:1, Psa. 35:8 en Psa. 69:22-25 (vgl. Hand. 28:25-27 en Rom. 11:7-10). De meeste Israëlieten zouden naar de Knecht van de HERE, de Messias, niet willen luisteren. Dat de boodschap van heil naar de volken zou gaan, was af te leiden uit Jes. 40:5, Jes. 49:5-6, Jes. 52:10, Psa. 67:3 en Psa. 98:3 (vgl. Hand. 13:47 en 28:28). En dat de HERE zich uiteindelijk over Zijn volk zou ontfermen, hen zou bevrijden van hun afkerigheid en zou reinigen van alle ongerechtigheid was voorzeggd in Psa. 14:7, Jes. 27:9, Jes. 59:20-21 en Jer. 31:33-34, passages die Paulus in Rom. 11:26-27 aanhaalt. Dit alles had God “tevoren beloofd door Zijn profeten in heilige Schriften” (Rom. 1:2).

Wie het geopenbaarde geheim kende, hoefde niet aan Gods beloften te gaan twijfelen, zelfs niet toen Israël ongelovig bleef en uiteindelijk door de legioenen van Vespasianus en Titus van de kaart werd geveegd. Wie het geheim kent, blijft op God vertrouwen. Zijn plannen hebben niet gefaald en zullen ook in de toekomst niet falen.

In de lofzang van Rom.16:27 duidt Paulus de HERE aan als “de eeuwige God”. Die uitdrukking betekent niet: “de altijd bestaande God”, hoewel de HERE er natuurlijk altijd blijft. Het betekent, dat de Schepper de “Koning van de eeuwen” is (vgl. 1 Tim.

1:17, Openb. 15:3). Hij heeft een plan met deze tijdperken (Efe. 3:11). Hij voert de geschiedenis naar het door Hem bepaalde einddoel (1 Kor. 15:25-28). "Tot in alle eeuwigheid" [Telos] is geen goede weergave van het slot van Paulus' loflied. De heerlijkheid van de alleen wijze God zal "in de eeuwen" (Gr. *eis tous aionas*) zichtbaar worden: in de toekomstige eeuwen waarin Zijn Zoon over de wereld zal regeren (vgl. 1 Kor. 15:20-28 en Efe. 2:7).

In de Herziene Statenvertaling (HSV) komt het woord evangelie behalve in Rom. 1:1, 1:9, 1:16, 2:16, 10:16, 11:28, 15:16, 15:19, en 16:25 nog op één andere plaats voor. Rom. 15:29 luidt in de Telosvertaling als volgt:

"En ik weet, dat als ik tot u kom, ik in een volheid van zegen van Christus zal komen."

Maar in de HSV staat:

*"En ik weet dat ik, als ik naar u toe kom, met [de] volle zegen **van het evangelie** van Christus zal komen."*

De SV (en HSV) berusten op een minder oude versie van de grondtekst dan de moderne vertalingen. Voor de zin van Paulus' betoog maakt het weinig uit, of hij "met een volle zegen van Christus" of "met een volle zegen van het evangelie van Christus" naar Rome zou komen. Het verschil tussen de handschriften is in de praktijk onbelangrijk.

Behalve het woord evangelie gebruikt Paulus ook het werkwoord *euangelizoo* in zijn brief. We vinden het op de volgende plaatsen:

*"Zo ben ik dan, wat mij betreft, bereid ook aan u die in Rome bent, **het evangelie te verkondigen**"* [letterlijk: ook u die in Rome bent, "te evangeliseren"] (Rom.1:15)

*"Zoals geschreven staat: 'Hoe liefelijk zijn de voeten <van hen die vrede **verkondigen**>, van hen die <het> goede **verkondigen**'"* [letterlijk: "van hen die vrede evangeliseren, van hen die het goede evangeliseren"] (Rom. 10:15)

*"...zodat ik... er een eer in heb gesteld **het evangelie te verkondigen*** [letterlijk: "te evangeliseren"] *daar waar Christus nog niet genoemd was"* (Rom. 15:20)

Paulus stelde er een eer in om "te evangeliseren waar Christus nog niet genoemd was", omdat hij zijn zendingswerk beschouwde als een vervulling van Jesaja 52:5, waar staat:

“Zij aan wie niet van Hem verkondigd was, zullen zien en zij die niet gehoord hebben, zullen verstaan” (Rom. 15:21).

Uit de werkwoordsvorm evangeliseren blijkt dat het evangelie een verandering te weeg brengt in hoorders die de boodschap aannemen. Het verandert mensen ten goede (Rom. 1:17, 10:15) en het schenkt hun vrede (Rom. 10:15). Het maakt hen nieuwe verkondigers van het goede bericht. Ze gaan in hun eigen omgeving over Christus spreken (Rom. 15:20).

Samenvatting

1. Paulus is door de opgestane Messias geroepen en als Zijn gezant met volmacht uitgezonden om aan alle volken bekend te maken, dat de aan David beloofde Zoon is geboren en in Israël is verschenen. Uit de wonderen die Jezus verrichtte, vooral uit de opwekking van doden, bleek dat Hij de Messias was die de profeten hadden aangekondigd (Rom. 1:1-5).

2. Wie dit goede nieuws gelooft en op God vertrouwt, maar niet op eigen gehoorzaamheid of eigen inspanningen, wordt door de opgestane Messias gered (Rom. 1:16, 3:20-22, 4:5). Het evangelie is een onthulling van Gods gerechtigheid, dat wil zeggen: van Zijn trouw aan Zijn beloften, Zijn grote goedheid en barmhartigheid, Zijn bereidheid om te redden en te verlossen wie dit in geen enkel opzicht verdienen (Rom. 1:17).

3. Het goede nieuws van de Messias houdt in, dat Hij op zekere dag over de hele bewoonde wereld zal gaan rechtspreken (Rom. 2:16, vgl. Hand. 17:30-31). Hoewel Hij dan hard zal optreden tegen elke vorm van tegenstand, is Zijn oordeel volgens de Bijbel een aanleiding tot grote vreugde (Psa. 67, 96, 98). Want de Messias zal een einde maken aan het kwaad dat nu nog in de wereld heerst.

4. Uit de profetieën van Jesaja over de Knecht des HEREN blijkt, dat geloof in de Messias ontstaat doordat het goede nieuws betreffende Zijn geboorte en levensloop wordt rondgebazuind. Maar Jesaja zegt ook, dat velen het goede nieuws betreffende de Messias zullen verwerpen en de prediking van Zijn apostelen niet zullen aanvaarden.

5. Op Joden die de evangelieboodschap verwerpen en er vijandig tegenover staan mogen gelovigen niet neerkijken. Het blijven Israëlieten (Rom. 9:4) en geliefden vanwege Gods verkiezing van de aartsvaders (Rom. 11:28-29).

6. Paulus verrichte een priesterlijke dienst: Als een bedienaar van het nieuwe verbond bracht hij velen tot bekering en dankzij zijn verkondiging werd er uit de volken een offer aan God gebracht (Rom. 15:16).

7. Dat God Paulus als heraut uitzond in de volkerenwereld, was de vervulling van een profetie van Jesaja aangaande het goede nieuws van de Messias: “Zij aan wie niet van Hem verkondigd was, zullen zien, en zij die niet gehoord hebben, zullen verstaan” (Jes. 52:5).

8. De HERE heeft aan Paulus geopenbaard wat er in de toekomst zou gebeuren. Een groot deel van Israël werd verhard en de evangelieboodschap werd naar de volken gezonden. Zodra er een volheid uit de volken verzameld is, zal God zich over Israël ontfermen, de goddeloosheden van hen afwenden en hun zonden wegnemen. Dit verloop van de heilsgeschiedenis was een geheim dat eeuwenlang was verzwegen, maar is nu op grond van profetische Schriften aan alle volken bekendgemaakt (Rom. 16:25-27).

Om verder te lezen

Buzzard, A.F (1993) *Paul's Apocalyptic Gospel as a Challenge to Contemporary Christianity: A Commentary on Romans 10:6-17*. Journal from the Radical Reformation 2(2):27-40.

Coram, J. (n.d.) *Believing the Evangel*. Almont, MI: Concordant Publishing Concern.

Erskine, T. (1884) *The Spiritual Order, and Other Papers, Selected from the Manuscripts of the late Thomas Erskine of Linlathen*. Edinburgh: David Douglas [3^d Edition].

Goldammer, F. (z.j.) *Erlassung der Sünden oder Rechtfertigung?* Pforzheim: Konkordanter Verlag.

Hawtin, G.R. (1980) *Creation, Redemption and the Restitution of All Things*. Saskatoon: Modern Press.

Kirk, J.E. (n.d.) *The Good News Gospel*. Almont, MI: Saviour of All Fellowship.

Lukkien, A. (z.j.) *De brief van Paulus aan de Romeinen*. Artikelenserie in het tijdschrift Onnaspeurlijke Rijkdom (30er jaren van de 20e eeuw).

Manussen, A. (1951) *Paulus, de apostel der heidenen en zijn evangelie*. Damwoude: Comité Bijbelse Gegevens.

Piet, A. (2022) *De alleen wijze God*. De Romeinen-brief vers voor vers besproken. Rijnsburg: Stichting Goedbericht.

Ströter, E.F. (1910) *Israëls Toekomst naar Romeinen 11*. Doetinchem: A.Wielenga.

* * * * *